

Dôvodová správa

B. Osobitná časť

K § 1

Ustanovuje sa predmet úpravy nariadenia, ktorý predstavuje spoločné pravidlá (pojmy, definície) vo vzťahu k požiadavkám na udržanie poľnohospodárskej plochy, požiadavkám, ktoré musí spĺňať aktívny poľnohospodár, a požiadavkám kondicionality.

K § 2

Vymedzujú sa niektoré pojmy (poľnohospodárska činnosť, poľnohospodárska plocha, orná pôda, plocha s trvalými plodinami, trvalý trávny porast, trávny alebo iné bylinné krmoviny, plodina, v súlade s ustanovením čl. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2021/2115“).

Zároveň sa vymedzuje pojem poľnohospodárska plocha a jej jednotlivé druhy. Pokiaľ ide o definíciu plodiny, zoznam jednoročných a viacročných plodín korešponduje so zoznamom plodín pestovaných podľa správnej poľnohospodárskej praxe v podmienkach Slovenskej republiky.

K § 3

Ustanovuje sa rámec požiadaviek, ktoré majú poľnohospodári splniť, aby dodržali povinnosť udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave, v ktorom je vhodná na pastvu, alebo pestovanie bez prípravných činností, ktoré presahujú rámec použitia bežných poľnohospodárskych postupov a strojov. Bežné poľnohospodárske postupy a stroje znamenajú použitie strojov a postupov v zmysle bežnej poľnohospodárskej praxe u daného poľnohospodára v danej poľnohospodárskej oblasti. Ustanovením sa vykonáva čl. 4 ods. 2 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115. V ustanovení sú definované spôsoby udržiavania poľnohospodárskej plochy a povinnosti príjemateľa na týchto plochách podľa jednotlivých druhov poľnohospodárskej plochy.

K § 4

Ustanovuje sa vymedzenie pojmu aktívneho poľnohospodára zahŕňajúce jeho podstatné prvky na základe objektívnych podmienok s cieľom určiť, ktorí poľnohospodári sa považujú za aktívnych poľnohospodárov. Základným rámcom pre vymedzenie pojmu „aktívny poľnohospodár“ bol čl. 4 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/2115, podľa ktorého je na jeho vymedzenie potrebné uplatniť objektívne a nediskriminačné kritériá, ako napríklad testy príjmov, vstupy práce v poľnohospodárskom podniku, účel podnikania a zápis jeho poľnohospodárskych činností vo vnútroštátnych alebo regionálnych registroch. V odseku 2 sa ustanovujú podmienky, kedy sa poľnohospodár považuje za aktívneho poľnohospodára podľa

- a) percenta celkových prijatých priamych platieb ku celkovým príjmom z nepoľnohospodárskych činností,
- b) výšky celkových príjmov z poľnohospodárskej činnosti k celkovým príjmom za predchádzajúci kalendárny rok.

Odsek 3 ustanovuje spôsob výpočtu príjmov poľnohospodárov, ktorí do podania žiadosti o podporu nemajú vydané právoplatné rozhodnutie pôdohospodárskej platobnej agentúry o poskytnutí platieb za predchádzajúci kalendárny rok, alebo poľnohospodárov, ktorí si podávajú žiadosť prvý krát. V odseku 4 sa vymedzujú súvisiace pojmy na účely jednoznačného ustanovenia požiadaviek na aktívneho poľnohospodára, a to príjem z poľnohospodárskej činnosti, a príjem z nepoľnohospodárskej činnosti.

S cieľom znížiť administratívne zaťaženie zahŕňa vymedzenie aktívneho poľnohospodára možnosť poskytovať priame platby menším poľnohospodárom, ktorí takisto prispievajú k životaschopnosti vidieckych oblastí. Ustanovením sa vykonáva čl. 4 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115.

Dopad definície aktívneho poľnohospodára bude priebežne monitorovaný s ohľadom na zahrnutie subjektov, ktoré vykonávajú poľnohospodársku činnosť v širšom kontexte (vrátane udržiavania poľnohospodárskej plochy). Na základe výsledku monitorovania bude možná modifikácia stanovených požiadaviek pre rok 2024.

K odseku 5:

Pri definícii aktívneho poľnohospodára Európska Komisia umožnila členským štátom zohľadniť údaje v národných registroch preukazujúcich výkon poľnohospodárskej činnosti. Na národnej úrovni v súvislosti s údajmi o poľnohospodárskej činnosti disponujeme registrami fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb. Z uvedeného dôvodu majú tieto osoby stanovenú možnosť preukazovať splnenie podmienky aktívneho poľnohospodára v zmysle údajov z obchodného registra alebo z osvedčenia o samostatne hospodáriacom roľníkovi. Nakoľko osoba evidovaná v obchodnom registri môže mať zapísané aj iné ako poľnohospodárske činnosti, resp. činnosti nesúvisiace s poľnohospodárskou činnosťou, bolo potrebné uvedené skutočnosti zohľadniť a zúžiť zapísaný predmet podnikania príslušnej osoby výlučne na poľnohospodársku činnosť alebo poľnohospodárska činnosť a ďalšie činnosti súvisiace s poľnohospodárskou činnosťou a prevádzkovaním poľnohospodárskeho podniku.

K § 5

Ustanovuje sa rámec systému kondicionality, ktorý vychádza z predchádzajúceho systému krížového plnenia vykonávaného do roku 2022. Poľnohospodári na to, aby mohli čerpať podpory vo forme priamych platieb, ako aj vybraných typov podpôr v záujme rozvoja vidieka a vybraných typov podpôr v určitých sektoroch v plnej výške, musia dodržiavať základné normy týkajúce sa životného prostredia, zmeny klímy, verejného zdravia, zdravia rastlín a dobrých životných podmienok zvierat. Základné normy zahŕňajú v zjednodušenej podobe zoznam povinných požiadaviek týkajúcich sa hospodárenia (PH) uvedené v prílohe III nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 a normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (DPEP) príloha č. 2 materiálu. V uvedených základných normách sa zohľadňujú výzvy v oblasti životného prostredia a zmeny klímy, ako aj nová environmentálna architektúra SPP. Rámec noriem dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (DPEP) prispieva k zmierňovaniu zmeny klímy a adaptácii na ňu a k riešeniu problémov v oblasti vody, ochrany kvality pôdy a ochrany a kvality biodiverzity. Povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia (PH) zahŕňajú hlavné právne predpisy Únie týkajúce sa životného prostredia, verejného zdravia, zdravia rastlín a dobrých životných podmienok zvierat, vykonané na národnej úrovni, ktoré so sebou prinášajú presné povinnosti pre jednotlivých poľnohospodárov a iných prijímateľov vrátane povinností

podľa vybraných smerníc. Ustanovením sa vykonáva čl. 12 a 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115. V prílohe č. 2 materiálu sú definované krajinné prvky na dosiahnutie minimálneho podielu poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy. Norma DPEP 2 bude uplatňovaná od 1. 1. 2025 a norma DPEP 7 od 1. 1. 2024.

K § 6

Ustanovuje sa rámec systému sociálnej kondicionality, ktorý zavádza do rozsahu podpory SPP základné zásady sociálnych a pracovnoprávných systémov. Vzhľadom na zložitosť vytvárania systémov sa sociálna kondicionalita zavedie od 1. januára 2025. Ustanovením sa vykonáva čl. 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115. V zmysle sociálnej kondicionality poľnohospodár, ktorý žiada o priame podpory musí dodržiavať podmienky sociálnej kondicionality uvedené v prílohe IV nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115. a ktoré vyplývajú aj z príslušnej národnej legislatívy týkajúcej sa pracovnoprávných vzťahov, pracovných podmienok a povinnosti zamestnávateľa voči zamestnancom.

K § 7

Transpozičné ustanovením sa vykonávajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe č. 3.

K § 8

Ustanovuje sa účinnosť nariadenia vlády. K uplatneniu výnimiek z účinnosti dochádza z dôvodu odlišnej povinnosti aplikácie jednotlivých noriem DPEP a odlišného termínu aplikácie § 6 vyplývajúcej s európskej legislatívy. Výnimky sa týkajú normy DPEP 7 v prílohe č. 2, ktorá sa bude uplatňovať od 1.1.2024, a § 6 (sociálna kondicionalita) a normy DPEP 2 v prílohe č. 2, ktorá sa bude uplatňovať od 1.1.2025.

K prílohe č. 1

Ustanovuje sa zoznam rýchlorastúcich drevín a ich klonov a maximálny cyklus ich zberu.

K prílohe č. 2

Ustanovujú sa jednotlivé normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (DPEP) a definície krajinných a neproduktívnych prvkov a ich váhové faktory v zmysle DPEP 8, zoznam dusík viažucích plodín a zoznam medziplotín.

Zoznam neproduktívnych prvkov a plôch na účely vyčlenenia minimálneho podielu plochy bude v prvom roku platnosti nariadenia vlády prehodnotený a podľa potreby doplnený s ohľadom na neproduktívne prvky a plochy relevantné tak pre účely kondicionality ako aj eko-schém. Na základe uvedeného prehodnotenia bude možná modifikácia stanovených požiadaviek pre rok 2024.

K prílohe č. 3

Obsahuje transpozičnú prílohu, v ktorej sa uvádza zoznam vykonávaných právne záväzných aktov Európskej únie.